

**Збірник
наукових
праць**

**Випуск
XVII
№ 3**

**Проблеми
раціонального
використання
соціально-
економічного
та природно-
ресурсного
потенціалу
регіону:
*фінансова
політика
та інвестиції***

Рівне 2011

ББК 65.9.49:65.9.26
УДК 332.1:336:330.322
П78

Видання засновано у 1995 році. Затверджено постановою президії ВАК України від 11 жовтня 2000 року № 1-03/8, внесено до переліку №6 фахових видань. Пролонговано постановою президії ВАК України від 18 січня 2007 року №1 – 05/1 (перелік №19) наукових фахових видань України, також 1 липня 2010 року №1-05/5 (перелік, п. 138)

*Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування.
Протокол № 9 від 30 вересня 2011 року.*

Редакційна колегія:

Павлов В.І., д.е.н., проф., академік АЕНУ України (гол. редактор);
Лазаришина І.Д., д.е.н., проф. (заступник гол. ред.);
Меліхова Т.Л., к.геогр.н., доцент (відповідальний секретар);
Гринчуцький В.І., д.е.н., проф.; Галиця І.О., д.е.н., проф.;
Гуменюк В.Я., д.е.н., проф.; Євдокименко В.К., д.е.н., проф.;
Кравців В.С., д.е.н., проф.; Левицька С.О., д.е.н., проф.;
Павліха Н.В., д.е.н., проф.; Римар М.В., д.е.н., проф.;
Стельмащук А.М., д.е.н., проф.; Хвесик М.А., д.е.н., проф.;
Щурик М.В., д.е.н., проф.

Рецензенти:

Грицюк П.Г. - доктор економічних наук, професор;
Іщук С.О. - доктор економічних наук, професор;
Крупка М.І. - доктор економічних наук, професор.

Збірник наукових праць висвітлює результати досліджень проблем фінансової політики та інвестиційного сприяння процесам сталого просторового розвитку регіону. Розглядаються теоретичні, методологічні і практичні аспекти трансформації економіки, інфраструктури соціальної сфери та раціонального природокористування.

Загальнодержавне видання. Свідоцтво державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України № 10457 серія КВ від 27.09.2005 р.

© Спілка економістів України, 2011
© Національний університет водного господарства та природокористування, 2011
© Інститут Європейської інтеграції, 2011

З М І С Т

Розділ 1. Інтеграція та інноваційна трансформація.....	7
Барський Ю.М. Маркевич Т.А. Теоретичні засади концепції фінансового регулювання економічного розвитку регіону.....	7
Дума В.Ю. Еволюція концепції системи збалансованих показників.....	15
Келічавий А. В. Інноваційна складова у системі конкурентних відносин.....	23
Левицька С.О., Крижевська М.В. Система обліку діяльності юридичної особи: міжнародна практика розвитку та доцільність її впровадження	32
Ломага А. М., Марчук Ю. В. Регіональні особливості українсько-польського економічного співробітництва.....	42
Околович О.М. Міжнародна діяльність антимонopolного комітету України.....	49
Шило Ж.С., Остапчук О.П. Проблеми та перспективи інноваційно-інвестиційного розвитку України.....	57
Мишко О.А., Ус С.В. Ринкова атрибутика як елемент інноваційного процесу в товарній продукції.....	63
Розділ 2. Менеджмент, маркетинг та логістика.....	72
Акімова Л.М., В.В.Оскольський Місце штрихового кодування в системі ідентифікації товарів.....	72
Борейко В.І. Закономірності розвитку складних економічних систем та заходи з удосконалення управління національним господарством	79
Заячківська О.В. , Михнюк Н.В. Особливості формування тарифів на вантажні перевезення.....	88

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТАРИФІВ НА ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ

У статті

The article

Ключові слова:

Транспорт є однією з найважливіших галузей суспільного виробництва та покликаний задовольняти потреби населення та суспільного виробництва в перевезеннях.

Розвиток і вдосконалення транспорту здійснюється відповідно до державних цільових програм з урахуванням його пріоритету та на основі досягнень науково-технічного прогресу й забезпечується державою [1].

Проблемами ціноутворення на вантажні перевезення займалися вітчизняні та закордонні вчені та спеціалісти такі, як А.П. Абрамов, Є.І. Балака, С.Ю. Вітте, В.Г. Галабурда, І.А. Єловий, В.М. Запара, Н.М. Колесникова, А.В. Крейнін, А.Ф. Лубенський, Л.А. Мазо, М.В. Макаренко, В.К. Мироненко, Н.М. Носова, А.В. Орлов, І.М. Писаревський, Л.С. Рогачова, Є.М.

---

¹ © Заячківська О.В. – к.е.н., старший викладач Національного університету водного господарства та природокористування

² © Михнюк Н.В. – студент спеціальності «Фінанси і кредит», група Ф-42 Національного університету водного господарства та природокористування

Сич, А.Н. Фролов, В.В. Чорний, А.І. Чупров, А.В. Шмелев та ін. У свою чергу зміна тарифів внаслідок прискорення доставки вантажів знайшла відображення у працях В.В. Габи, І.Ю. Левицького, О.В. Нікуліної, шляхом встановлення тарифів диференційованих в залежності від швидкості доставки [2].

Дана стаття присвячена теоретичному обґрунтуванню формування тарифів на вантажні перевезення та пропозиції шляхів його удосконалення.

Для вирішення даної проблеми нами поставлені такі завдання:

- проаналізувати обсяги вантажних перевезень та вантажооборотності різними видами транспорту;
- визначити роль тарифів на вантажні перевезення;
- запропонувати шляхи удосконалення формування тарифів на вантажні перевезення.

В нинішніх умовах колосальну частку інфраструктури України складають транспортні перевезення. Тому не варто забувати, що проблема транспортування часом буває складнішою, ніж як здається на перший погляд та важко вирішуваною через різні виробничі труднощі.

Необхідно відмітити, що попри всі труднощі, Україна має свою єдину транспортну систему, до якої входить:

транспорт загального користування (залізничний, морський, річковий, автомобільний і авіаційний, а також міський електротранспорт, у тому числі метрополітен);

промисловий залізничний транспорт;

відомчий транспорт;

трубопровідний транспорт;

шляхи сполучення загального користування [1].

У табл. 1 відображено обсяг вантажних перевезень в Україні різними видами транспорту.

З табл. 1 видно, що обсяги вантажних перевезень в Україні за аналізований період мають відповідні коливання, їм притамано, то зріст, то падіння за обсягами перевезень вантажу. Найбільшу частку за обсягами перевезень становить залізничний транспорт. Це є позитивним моментом, зважаючи на те, що Україна стабільно входить до п'ятірки держав з найпотужнішим залізничним транспортом. Більше вантажів залізницями перевозять лише Росія, США, Канада, Китай. Українські залізниці перевозять більше продукції, ніж

залізничний транспорт переважної більшості країн Євросоюзу разом узятих [3].

Найгірша ситуація спостерігається із авіаційним транспортом. Він складає найменшу частку серед перевезень, що на даний момент не є досить перспективним.

Таблиця 1

Обсяг вантажних перевезень в Україні [4]

Показники	Перевезено вантажів, млн. т					
	2006	2007	2008	2009	2010	січень-лютий 2011
Всіма видами транспорту	858,4	902,7	891,8	695,7	755,3	124,9
у тому числі:						
залізничним	476,8	512,5	498,8	391,2	432,5	68,1
автомобільним	154,8	169,7	186,6	140,0	158,2	22,6
водним	23,0	24,3	19,5	9,8	11,1	0,9
трубопровідним	203,7	196,1	186,8	154,6	153,4	33,3
авіаційним	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0

Необхідно сказати, про те, що загальний обсяг вантажної транспортної роботи характеризується показником вантажооборотності, який відобразимо у табл. 2.

Таблиця 2

Вантажооборот різними видами транспорту в Україні [4]

Показники	Вантажооборот, млрд. т/км					
	2006	2007	2008	2009	2010	січень-лютий 2011
Всіма видами транспорту	477,2	496,4	491,7	380,0	404,5	67,2
у тому числі:						
залізничним	240,6	262,8	256,8	195,9	218,0	36,1
автомобільним	25,3	29,4	37,3	33,8	38,6	5,05
водним	18,6	18,0	15,8	7,9	9,0	1,2
трубопровідним	192,4	185,8	181,2	141,8	138,4	24,7
авіаційним	0,3	9,4	0,3	0,35	0,37	0,04

Аналізуючи табл. 2, бачимо що вантажооборот різними видами транспорту також зазнає коливань із року в рік. Кожного року відбувалися зміни за перевезеннями та

кількістю тон. Найперспективнішим видом перевезень лишаються залізничні перевезення, що є досить добре для України, **тому що в нас досить розвинений залізничний транспорт**, (написати чому добре)

Як видно, із табл. 1 та 2 найбільшу частку перевезень здійснює залізничний транспорт. Враховуючи це, нами у табл. 3 буде відображено індекси тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом.

Таблиця 3

Індекси тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у 2005–2010 рр., % [4]

Показники	Роки					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Усі вантажі	139,3	107,4	109,3	149,0	113,5	102,2
Вугілля	128,2	103,0	109,8	143,1	120,3	101,3
руда залізна	127,2	104,2	109,9	148,9	105,2	104,7
Мінерально-будівельні вантажі	159,2	113,5	109,9	156,2	115,6	102,8
Чорні метали	150,9	109,1	109,9	148,5	111,1	104,8
Нафта та нафтопродукти	136,9	107,8	108,1	151,6	115,9	100,0
Хімічні і мінеральні добрива	136,0	107,4	100,0	135,9	108,1	99,2
Кокс	130,0	100,9	109,9	149,9	111,4	105,5
Хімічні вантажі	148,9	109,1	109,8	149,4	116,5	100,2
Зерно і продукти перемелу	137,7	112,0	109,8	151,1	112,4	99,0
Лісові вантажі	148,9	109,1	109,9	149,4	119,2	100,9
Цемент	147,1	109,1	109,8	156,2	116,5	100,2

Проаналізувавши табл. 3, можна сказати наступне, що вантажі, які перевозяться залізничним транспортом, зазнали незначних змін. Відповідне коливання відбувалося, але на жаль в сторону зменшення. Позитивним є те, що коливання ці значні, тому є стабільність, можна говорити про те, що криза мало зачепила залізничні перевезення. Бачимо те, що залізничний транспорт є перспективним, та досить

масштабним, тому на нашу думку, залізничне перевезення буде розвиватися, та буде збільшувати відсоток перевезень вантажів, як по Україні, так і поза її межами.

Тарифи на вантажні перевезення залізничними лініями належать до регульованих, оскільки у їх встановленні та затвердженні беруть участь два державні відомства, а саме: Міністерство транспорту та зв'язку України і Міністерство економіки. Отже, до нормативних актів, які регулюють залізничні перевезення відносять такі:

постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.1996 року N 1548 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» [5];

наказ Міністерства транспорту та зв'язку України «Про затвердження Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги та Коефіцієнти, що застосовуються до Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги» [6].

Необхідно відмітити ще й те, що статтею 60 Статуту залізниць України [7] передбачено затвердження залізницями, таких тарифів та ставок:

а) тарифи на перевезення вантажів усіма залізничними лініями, що не належать до загальної мережі залізниць;

б) ставки зборів з вантажоодержувачів за очищення, промивання та дезінфекцію вагонів засобами залізниць після перевезення тварин птиці, сирих тваринних продуктів, швидкопсувних та інших вантажів у разі, якщо відповідними Правилами передбачено очищення й промивання вагонів;

в) тарифи на перевезення вантажів коліями, що належать залізницям, без виходу на колії загального користування;

г) ставки зборів за складування вантажів у смузі відведення за межами станцій та розмір плати за надання дозволу на примикання під'їзних колій та на будівництво тимчасових споруд;

г) пільгові тарифи відповідно до економічної ефективності та собівартості перевезень (зі знижкою не більше як 20 % від загальних тарифів) на перевезення вантажів у місцевому сполученні.

Отже, на основі вищенаведеного, можна говорити про те, що залізничний транспорт є однією з базових галузей

економіки України, що забезпечує її внутрішні та зовнішні транспортно-економічні зв'язки і потреби населення у перевезеннях.

Бібліографія

1. Закон України «**Про транспорт**» від 10.11.1994 року, № 232/94-ВР, із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=232%2F94-%E2%FO>
2. Н.І. Богомолова, к.е.н., Державний економіко-технологічний університет транспорту // **Ціноутворення в умовах прискорення доставки вантажів і пасажирів на залізничному транспорті** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=105>
3. **Цікаві факти про транспорт України.** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cikave.org.ua/standartna/tsikavi-fakty-pro-transport-ukrajiny/>
4. Державний комітет статистики України. **Статистична інформація.** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua, www.ukrstat.gov.ua
5. Постанова Кабінету Міністрів України «**Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)**» від 25.12.1996 року, N 1548 із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1548-96-%EF>
6. Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України «**Про затвердження Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги та Коефіцієнтів, що застосовуються до Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги**» від 26.03.2009 року, N 317 із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0340-09>
7. Постанова Кабінету Міністрів України «**Про затвердження Статуту залізниць України**» від 06.04.1998 року, N 457 із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=457-98-%EF>